

چوارهم : چرى به كارهيئنانى دهرامهتى زهوى :-

دهتوانرئت چرى به كارهيئنانى دهرامهتى زهوى به وه پئناسه بكرئت، كه برئتيه له رئژهى نئوان به هاى هؤيه كانى به رهه مهئنانى به كارهيئناو له ناوچهيه كى ديارىكراو له دهرامهتى زهوى له گهـلـ رووبه رئك له و ناوچهيه .

دهگوترئت چرى به كار هيئنان به رزه، ئه گهر بيـت و ئه و رئژهيه به رزبيـت، پئچه وانه كه شى راسته كه يهتى .

دوای ئەو دەتوانریت کشتوکالّ بوّ دوو جووری سەرەکی بە پیّ ی
مەودای چری بە کارهینانی دەرامەتی زەوی کشتوکالیّ دابەش
بکریّت:

دەگوتریت کشتوکالیّکی چرە، ئەگەر بیّتو ریژەیی هۆیەکانی
بەرەمەینانی بە کارهینراو لە بەرەمی کشتوکالیّ بەرز بوو، بیجگە
لە زەوی بوّ رووبەری چینراو، هەر وەها دەگوتریت کشتوکالیّکی سووک،
ئەگەر ئەو ریژەییە نزم بیّت. بەشیۆهییەکی گشتی کشتوکالیّ چر لەو
ناوچانە لە ئارادایە، کە ژمارەیی دانیشتوانیان بەرزە بوّ رووبەری
چینراو، کە بەهۆیەوێ خواست لەسەر بەرەمی خۆراکی یەکان
بەرز دەبیّتەو، ئەمەش جوتیار هان دەدات زەوی یەکەیی لە ماوہی
سالیّکدا چەند جاریک بچینیّت،

ههروهها سهرمايه و كار بهشيويه چر بهكار بهينيّت، به ئامانجي
به دهستهيناني بهرزترين بر له بهرهم، به تايبه تي ئه گهر
نرخي (سهرمايه ، كار) ريگه يان به مه دا، وهك دابه زيني كري ي
كريكار له و ولاتانه ي كه ژماره ي دانيشتوانيان به رزه،
له به رام به ردا جوړي دووهم كشتوكالّي سووك، له و ولاتانه له
ئارادايه، كه ژماره ي دانيشتواني نزمه به به راورد به پرووبه ري
زه وي كشتوكالّي، ليړه دا ئاستي نرخ بو زه وي نزمه، و ئاستي نرخ
بو هوويه كاني ديكه ي بهرهم به رزه.

لیره دا کاریگه‌ری ئاسته‌کانی نرخ بۆ به‌ره‌می کۆتایی
له‌سه‌ر پله‌ی چ‌ری به‌کاره‌یینانی ده‌رامه‌تی زه‌وی

راده‌وه‌ستیت، کاتیك سه‌یری شیوه‌ی خواره‌وه ده‌که‌ین
شیوه‌ی چه‌ماوه‌کانی نیوه‌نجی تیچوون و تیچوونی راده‌دار
بۆ چوار پله‌ی ده‌رامه‌تی زه‌وی کشتوکالی (ا ، ب ، ج
د،) روون ده‌کاته‌وه.

هه‌روه‌ها ئه‌وه روون ده‌بیته‌وه، که چه‌ماوه‌کانی نیوه‌نجی
تیچوون بۆ سه‌ره‌وه به‌رز ده‌بیته‌وه، کاتیك له زه‌وی(ا) بۆ
زه‌وی(ب) بۆ زه‌وی(ج، د، هتد) ده‌گۆریت.

ئەمەش مانای ئەو هیە، که تیچوونی بەرھەم بە شیۆهی پلەدار بەرز دەبیتهوه،
ھەر کاتیك له پلەیهك بۆ پلەیهکی تر دەچین. گریمان ئاستی نرخى بەرھەمی
کۆتایی له ئاستی (س) دیاری دەکریت، ئەوا قەبارەى نمونەیی بەرھەم له یە کسان
بوونی تیچوونی رادەدارو داھاتی رادەدار له خالی (ھ) سەبارەت بەزەوی (ا) دیاری
دەکریت، ھەروەھا له خالی (و) سەبارەت بەزەوی (ب) و خالی (ز) سەبارەت
بەزەوی (ج)، لەھەمان کاتدا زەوی (د) زەرەر مەند دەبیتهوه. ھەروەھا لەو شیۆه یەدا
ئەو ھەروون دەبیتهوه که ھەریەك له زەوی (أ) و زەوی (ب) قازانج له خالی (ھ ، و)
بە دەست دەھینیت، بەم دوو نمونەش دەگوتریت (زەوی سەرەوھی رادەدار)،
لەھەمان کاتدا، زەوی (ج) نە قازانج و نە زەرەر دەکات، که پی ی دەگوتریت
زەوی رادەدار، بەلام له زەوی (د) زەرەر دەکات، چونکە زەوی یە که، زەوی ژیر
رادەداری پی دەگوتریت. گریمان خواست لەسەر بەرھەمی کۆتایی زیادی کرد،
دوای ئەو ئاستی نرخ بۆ ئەو بەرھەمە له (س) بۆ (س ۱) بەرز بۆو، ئەو
زیادبوونەى نرخیش دەبیته ھۆی زیادبوونی بری یە که ی بەرھەمی زەوی له (أ)
له (ھ) بۆ (ھ ۱) بەرز دەبیتهوه،

ههروهها زيادبووني ئەو برهه، كه زهوى (ب) بهرهمى دههينيت له (و)
بو (و ١)، بههه مان شيوه زيادبووني برى يه كهى بهرهمى زهوى (ج)
له (ز) بو (ز ١)، ههروهها زهوى (د) دهخهينه پرۆسهى بهرهمدارى و
برى (ى) بهرهم دههينيت. بهواتايه كى تر زهوى (ج) له زهوى
رادهدار بو زهوى سهروههوى رادهدار دهگۆرين، بههه مان شيوه زهوى (د) له
زهوى خوار رادهدار بو زهوى رادهدار دهگۆرين.

ليّره دا دهتوانين بليّن ئاسايه زيادبووني بهرهمى يه كهى زهوى له
ئه نجامى بهرزبوونهوهى خواست له سهه بهرهمى كووتاييه، ئەمهش
ناهيته دهست ته نيا به زيادبووني چرى به كارهيّنانى هۆيه كانى بهرهمى
ئەو يه كه زهوييه نه بيّت، بهم شيوهيه واته بهرزبوونهوهى ئاسته كانى
بهرهمى كووتايى ده بيّته هۆى بهرزبوونهوهى چرى به كارهيّنانى
دهرامهت، پيچهوانه كەشى راسته كه يه تى.

شیوهی ژماره (۲)

زهوی (ا)

زهوی (ب)

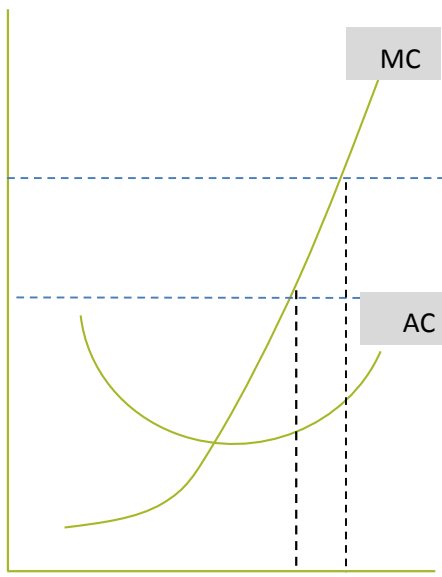
زهوی (ج)

زهوی (د)

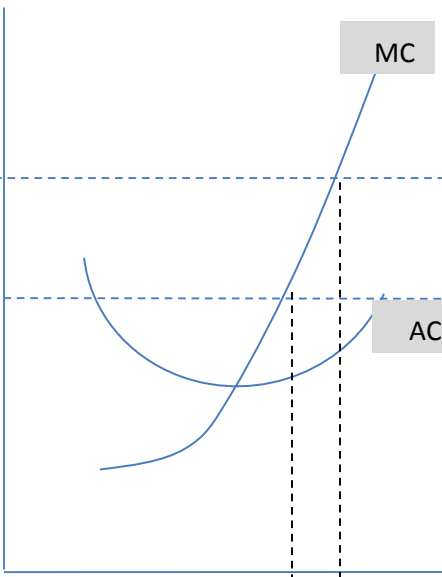
نرخ و تیچوون

۴

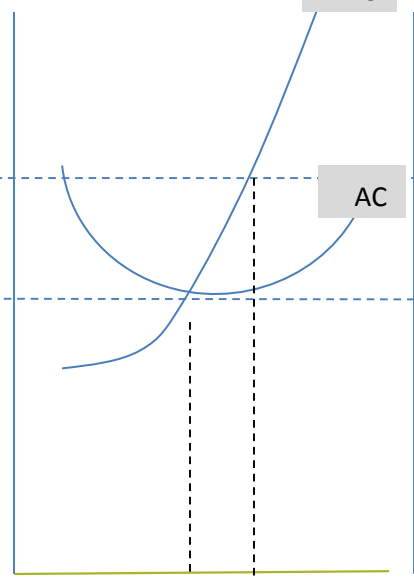
۳

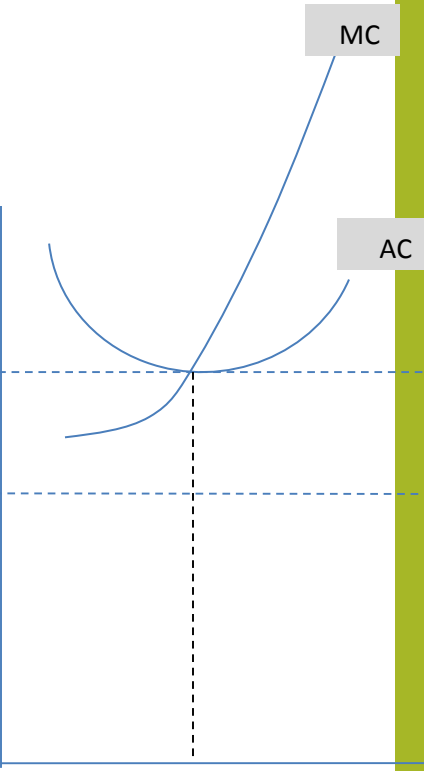
ه ه

و و

ز ز

ي

بری بهرههههه

ههروهها دهتوانریت کاریگه‌ری گۆرانی تیچوونی به‌رهه‌م له‌سه‌ر
پله‌ی چری به‌کارهینانی ده‌رامه‌تی زه‌وی دیاری بکریت، گریمان
پیشک‌هوتنی ته‌کنه‌لوژی روویدا، ئەمه‌ش ده‌بیته‌هۆی دابه‌زینی
تیچوونی به‌رهه‌م له‌ ئاستی یه‌که‌م بۆ ئاستی که‌متر، یاخود
دابه‌زینی تیچوونی به‌رهه‌م له‌ ئەنجامی دابه‌زینی ئاستی نرخ‌ی
هۆیه‌کانی به‌ره‌مه‌ینان، ئەم دابه‌زینه‌ش له‌ تیچوونی به‌رهه‌م
ده‌بیته‌هۆی ئەوه‌ی زه‌وی(ج) له‌ زه‌وی راده‌دار بگۆریت، به
هه‌مان شیوه‌ زه‌وی(د) له‌ زه‌وی خوار راده‌دار بۆ زه‌وی راده‌دار
بگۆریت، به‌مه‌ش زه‌وی نوێ دیته‌نیو پرۆسه‌ی به‌ره‌مه‌داری
به‌مه‌ش ده‌بیته‌هۆی چری به‌کارهینانی هۆیه‌کانی به‌ره‌مه‌ینان
سه‌باره‌ت به‌یه‌که‌ی زه‌وییه‌وه.